

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља од 6. овог месеца постављени су:

за Председника Министарског Савета и Министра без портфеља, почасни Ађутант, г. ђенерал Димитрије Цинцар-Марковић, Сенатор и досадашњи Командант Активне Војске, задржавајући му чин и ранг у војсци;

за Министра Војног, Почасни Ађутант г. ђенерал Милован С. Павловић, Министар на расположењу;

за Министра Иностранних Дела, почасни Ађутант, ђенералштабни потпуковник г. Василије Антонић, Министар на расположењу, задржавајући му чин и ранг у војсци;

за Министра Унутрашњих Дела г. Веља М. Тодоровић, Министар на расположењу;

за Министра Правде, г. Антоније Пантовић, председник Апелационог Суда;

за Министра Грађевина г. Павле Денић, Комесар Народне Банке;

за Министра Финансија г. Милован Маринковић, председник београдске општине;

за Министра Просвете и Црквених Послова г. Лука Лазаревић, директор гимназије „Краља Александра I.“ и

за Министра Народне Привреде г. Љубомир Ј. Новаковић инспектор Министарства Народне Привреде и управник школе за винодеље и воћарство.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 6. новембра 1902. год. ПМ 27.025 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I., на предлог Министра унутрашњих дела, постављени су:

за начелника прве класе среза расинског Јанићије Благојевић, начелник друге класе истог среза;

за начелника друге класе среза добричког, Мијајло Гачић, начелник треће класе истог среза;

за начелника друге класе среза таковског, Петар Јелић, начелник треће класе истог среза;

за начелника треће класе среза љубићског, Јован Јовановић, начелник исте класе среза златиборског, по молби;

за ванредног секретара друге класе начелства округа ужичког а да врши дужност начелника среза златиборског, и прима плату из плате овога, Драгомир Николић, ванредни секретар исте класе начелства округа рудничког и вршиоц дужности начелника среза љубићског, по потреби службе;

за секретара друге класе начелства округа чачанског Ђорђе Луковић, секретар исте класе начелства округа рудничког;

за секретара друге класе начелства округа рудничког, Љубомир Станковић, секретар исте класе начелства округа чачанског, обојицу по потреби службе;

за писара прве класе среза моравског, округа пожаревачког, Љубомир Јосифовић, писар исте класе среза звишког; за писара друге класе среза качерског, Радисав Шљивић, писар исте класе среза посавског, округа београдског, обојицу по потреби службе, но без права на накнаду путних и селидбених трошкова;

за ванредног писара прве класе начелства округа ваљевског, а да врши дужност, писара среза посавског, у истом округу, и прима плату из плате овога, Чедомир Јањић, писар друге класе начелства округа моравског;

за ванредног писара друге класе начелства округа пожаревачког, а да врши дужност, писара среза звишког и прима плату из плате овога, Велимир Кузмановић, писар друге класе начелства округа рудничког, по молби;

за ванредног писара друге класе начелства округа београдског, а да врши дужност писара среза посавског, у истом округу, и прима плату из плате овога, Сретен Трифковић, писар општине београдске.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 30. октобра, 1902. године, ПМ 26.494 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I., на предлог Министра унутрашњих дела, постављен је:

за члана прве класе Управе вароши Београда Коста Павловић, помоћник начелства исте класе у пензији.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. новембра 1902. год. ПМ 26.696 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I., на предлог Министра унутрашњих дела, постављен је:

за лекара среза масуричког, округа врањског Д-р Коста Ђонстантиновић, лекар, среза ресавског и деспотовачког, округа моравског, по потреби службе, без права на путне и селидбене трошкове.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 2. новембра 1902. год., ПМ 11.871 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I., на предлог Министра унутрашњих дела, постављени су:

за писара прве класе среза кључког, округа крајинског, Петар Живковић, писар исте класе среза расинског, округа крушевачког, по потреби службе, без права на накнаду путног и селидбеног трошка, и

за писара прве класе среза расинског, округа крушевачког, Драгомир Митровић, писар исте класе среза кључког, округа крајинског, по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 31. октобра 1902. год. ПМ 26.590 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу тачке 5-те члана 8-ог закона о уређењу санитарске струке и о чувању народног здравља од 30. марта 1881. год., постављени су:

У Главном Санитетском Савету

А. ЗА РЕДОВНЕ ЧЛАНОВЕ:

Д-р Јован Данић, управник болнице за душевне болести;
Д-р Милан Јовановић-Батут, професор Велике Школе;

Д-р Светозар Атанасијевић, управник опште државне болнице;

Д-р Војислав Суботић, шеф хируршког одељења у општој државној болници;

Д-р Јеврем Жујовић, шеф одељења за сифилистичне и кожне болести у општој државној болници;

Д-р Јован Јовановић, шеф гинеколошког одељења и управник бабичке школе у општој државној болници; и

Д-р Демостен Николајевић, физикус управе града Београда.

Б. ЗА ЧЛАНОВЕ ЗАМЕНИКЕ:

Д-р Сима Карановић, санитарски мајор;

Д-р Војислав М. Суботић, секундарни лекар болнице за душевне болести; и

Д-р Ђорђе Нешић, очни лекар.

В. ЗА ВАНРЕДНЕ ЧЛАНОВЕ:

Д-р Марко Леко, ректор Велике Школе;

Д-р Драгиша Мијушковић, судија Касационог Суда;

Андра Стефановић, професор Велике Школе, и

Алекса Поповић, главни марвени лекар.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 1. новембра, 1902. г., СМ 11.380 у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Александра I, на предлог Министра унутрашњих дела, постављен је:

за ванредног секретара друге класе начелства округа ужичког, а да врши дужност начелника среза црногорског, и прима плату из плате овога, Драгомир Николић, ванредни секретар друге класе истог начелства и вршиоц дужности начелника среза златиборског, по молби.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 4. новембра 1902. год., ПМ 26.920 у Београду.

СТРУЧНИ И НАУЧНИ ДЕО

О ИСЛЕДНИКУ.

(Наставак)

О некојим особинама иследниковим.

Ако би хтели да и даље говоримо о иследнику и какав он ваља да буде, морали би просто на просто рећи, да иследник треба да има све добре особине, које уопште може имати један човек: неуморну реткост и марљивост, самопожртвовање и издржљивост, оштроумље и познавање људи, образовање и љупке форме, гвоздено здравље и знање на свима пољима; то се разуме само по себи, али ја сам рад да нарочито додирнем неколико тачака, пошто мислим, да се на њих још увек полаже мала вредност.

Пре свега ја тражим од иследника да буде отресит. Ништа нема јадније ни жалосније по видети иследника лена, тешка и куњалицу; ја мислим, да би те особине пре личиле једном коњанику по иследнику. Ко не осећа у себи отреситости, тај нека се ода некој другој грани правничког рада, јер никад неће бити добар иследник. Али иследник не мора бити отресит само у поједином случају, н. пр., кад пред собом има бесна, немирна оптуженика, који чак хоће и да нападне; он мора бити отресит и онда кад је потребно да се снажно лати неког тешког, збрканог и нејасног случаја. Баш је одвратно видети, кад читав један акт не показује ништа друго до иследничко снебивање, несигурност, бојажљивост. А како је пак лепо кад се у акту огледа иследничка решеност, чврстина, воља. Где нема чврсте песнице нема ништа. И као год за свакога човека тако и за нас криминалисте потпуно важе речи великог немачког песника Гетеа:

„Schlag nicht leichtthin in ein Wespennest,
Doch wenn du schlagst, so schlage fest“.

Друга једна особина, која се мора безусловно тражити од иследника, то је апсолутна тачност, под чиме се не подра-

зуева, да све ваља протоколисати онако, како се видело или како је казато; то се већ само по себи разуме. Ми дакле нећемо да кажемо „иследник мора тачно радити“, ми ћемо на место „тачно“ употребити реч сличну, али с особитим значењем, реч „егзактан“, која је данас у научној употреби добила сасвим угледан смисао. Овај високи степен целе данашње науке постигнут је једино и само „егзактним“ радом. Кад упоредимо једну модерну, научну књигу са сличном њој, која је само неколико деценија раније написана, па се за тим упитамо, у чему је та велика разлика у обема врстама испитивања, наћи ћемо је готово само у томе, што се данас куд и камо егзактније ради по пре.

Кад погледамо какве велике вредности има егзактни рад на сваком пољу човечјег испитивања, и ми ћемо га употребити код нас. Напоследку шта значи то егзактно радити? Ништа друго до ли: „не веровати другом, већ само мотрити, не веровати себи самом, већ по неколико пута мотрити.“ Ко тако чини извесно ће егзактно радити. Стотинама грешака отклонило би се на свима пољима, да није један наставио рад по неправим податцима другог, и да онај није сматрао да је истинито само оно што је могућно и да је за свакад добро оно што је једном осмотрено. Наравно да ми у нашем раду можемо веома мало сами видети, те не можемо поново посматрати, већ се морамо ослонити на то, што нам други кажу, а у томе баш и лежи тешкоће и недостижност у нашем истраживању; али то зло може се доста знатно ограничити, ако с једне стране оно, што смо сами могли видети, одиста сами прегледамо и не судимо по причању других, и с друге стране ако све оно, што нам други каже, гледамо да створимо егзактнијим тиме, што ћемо поређењима, огледима и демонстрацијама испитати вероватност и правилно схватање достављача, те тако бар ствар исправити.

У једном важном случају чињене су велике комбинације и извођени широки закључци, који су за ток ствари били одиста од пресудне важности. У последњем тренутку паде на ум једноме, који је ту имао најмањег учешћа да упита, да ли је поуздано, да од једног места до другог има две хиљаде корачаји, што је било основ за доције вештачко извођење закључака. „Два сведока су казала, да размак јизноси две хиљаде корачаји. Али би решено, да то један жандарм измери, па кад је овај нашао, да је било — 450 корачаји, изведени закључци противили су се ранијима. Ово је само један типичан пример из стотине примера, које је у том правцу доживео многи криминалиста.

Много је теже рећи, како се може исказ учинити „егзактнијим“, кад је непосредна контрола немогућна — разуме се свакад претпостављајући случај, да сведок хоће да каже истину, али је неправилно схватио. У оште ће се рећи: ваља се помоћи „ad oculos demonstrare.“ с помоћу „огледања. Н. пр.: сведок вели: Х. ме је тукао најмање десет минута.“ Поред сведока се метне сахат и рекне му се, да гледа, колико траје десет минута и да ли га је Х. одиста тукао десет минута. И после највише четврт сахата узвикне сведок: „Па, дуже није трајало.

Или: Сведок вели: „Ја могу поуздано тврдити, да је вика, коју сам чуо, дошла оздо.“ Али покушаји на лицу места докажују, да он никад не може да погоди, да ли вика долази с десна или лева, озго или оздо.

Или: Сведок вели: „У својој руци држао је иследник Х. — и ако сам само мало видео — највише дванаест динара.“ — Можете ли ви то тако поуздано оценити? — „Могу.“ — „Дакле: колико динара ја сад држим у руци?“ — „Па око дванест.“ — Није него двадесет и пет!

Или: сведок вели: „Кад ја једном видим једног човека, не заборавам га лако више.“ — „Јесте ли видели оног притвореника, што је изведен, кад сте ушли? — „Дабогме — врло добро.“ — „Добро, онда ћете га изабрати између сто других.“

Такви контролни огледи су врло добра ствар и ја их топло препоручујем.

Ма да је егзактни рад код сваког, па и најнезнатнијег утврђења важан, његова је важност још већа, кад је у већим случајима потребно да обезбеди основ за даљи рад да би се створили операциони базис. Баш ту се дешавају најнепојмљивије ствари. Кад читамо акта о већим случајима, можемо у већини прилика видети, да је онда, пошто је већ био створен „операциони базис“ рађено с највећом тачношћу и брижљивошћу и да је употребљено много оштроумља — али је све било уза-

лудно, јер приликом стварања базиса није се учила нека по изгледу незнатна споредна ствар, дошло се до погрешна схватања, те је тако цела с муком подигнута зграда стојала на колебљивом темељу.

Ја ћу да наведем два случаја, који ће потврдити ово што рекох.

Један у многим погледу интересантан кривични случај изнео је на видик значајан факт, да је иследник дуже времена стајао над лешом убијеног, па га — није могао наћи.

Нађен је један крвав капут (на обали једне реке у некој већој вароши), а пошто је у исто време нестало једног човека (звао се Ј. С.), предузета су трагања и констатовано је да је нађени капут несталог човека. Куда је тај човек отишао, није се никако могло докучити. Тек четрнаест дана доцније дође један стари тестераш и јави, да је он једног јутра (то је било одмах по нестанку Ј. С.) на извесном месту поменуте реке, али не на овој обали, на којој је нађен капут, спазио знатне крвне трагове. Стари тестераш није знао читати а био је јако глуп, тако да је он вест о нестанку Ј. С. и да се сумња да је убијен чуо мало доцније. Место, где су били крвни трагови, налазило се покрај једног моста. Речно корито било је ту врло дубоко а обала је имала врло високе зидове. Ту је свакад преко зидова пребациван снег, који је скупљан по вароши. Пошто су после сваког падања снега на то место бацане велике масе снега а пошто зими речна вода готово никад не допре до подножја тог зида, то се ту наслаже брег од снега од по два хвата ширине, а толико исто висине, који се тек у позно пролеће потпуно отопи. По крвним траговима, којих је од тада нестало потпуно а које је описао тестераш, могло се сматрати, да је убијени преко ограда на обали и бачен на снег, а за тим ускоро засут, пошто је те ноћи, кад га је нестало, падао снег, а већ раном зором почео се довозити из вароши и ту бацати. То је било 15 децембра, 20 и 27 децембра падао је поново снег и сваки пут бацане су велике масе снега на поменуто место, али прво падање снега било је најјаче први пут.

(Наставиће се)

ПРОСТИТУТКЕ И КРАЂИВИЦЕ

Антропометријска студија од Д-р Паулине Тарновски

(Наставак)

На реду су сада:

Дегенерисани знаци код проститутки

Андронико Кармело, лекар из Месине био је први, бар у колико је нама познато, који је обратио пажњу на дегенерисане знаке код проститутки и у своме делу „*Проститутка и злочинац*“ изнео врло занимљиве податке о разним облицима дегенерације.

У 230 проститутки које су биле предмет његовог посматрања, нашао је он њих 111 са дегенерисаним знацима, који су се показивали:

У затубастом носу	код 20	проститутки
» неправилном уху	» 35	»
» неправилно-усађеним зубима	» 10	»
» разрокости	» 3	»
» несиметричности лица	» 4	»
» наглашеном прогнатизму	» 7	»
» угнутом челу	» 35	»

Скоро до оваквих истих резултата у погледу броја дегенерисаних знакова код проститутки, дошао и Д-р Јозеф Шранк у своме делу „*О проституцији у Бечу*“ (Беч 1886), само што их он није делио, већ је о њима, као о „*телесним аноманијама*“, у опште говорио.

Што се тиче наших посматрања и закључака, они се, у неколико, разликују од посматрања ова 2 научњака.

Наша пажња, још у почетку рада, била је привучена *неправилношћу лубање*, коју смо врло често сусрећали код проститутки и на против, врло ретко код остале две категорије женскиња. Неправилност ова тичала се облика и склопа лубање.

Поред овога, број дегенерисаних знакова које смо ми нашли код проститутки, много је већи од броја који је Кармело нашао. Док тај број код њега не прелази цифру од 44.56%, он се код нас пење до 87.0%.

Главни дегенерисани знаци, које смо ми нашли код проститутки, ови су:

1. *Неправилност у облику лубање*: глава одвећ шиљата, спљоштена, дугуљаста, четвртаста, у виду трбуха од лађе и т. д. Од узрока који су могли утицати на ову неправилност, највероватнији су ови:

- а, Застој у развијању појединих лубањских костију,
- б, Прерано срашћење лубањских костију, и
- в, Болести за време детињства: сифилис, шкрофуле, грбавост и т. д.

Професор Реклингасен (из Штрасбурга) утврдио је недавно још и то, да рашћење лубање стоји у вези са развијањем мозга, из чега опет излази: да и ово развиће има утицаја на облик лубање.

2. *Аномалије лица* које су се огледале у асиметрији, наглашеном прогнатизму и несразмерној величини појединих делова,

3. *Нечисти свод* одвећ дугуљаст или узан, — врло честа појава код проститутки,

4. *Неуци неразделени*,

5. *Зуби неправилно усађени*: зуби нарасли један врх другог, зуби сувише размакнути један од другог, зуби усађени ван величног лука, потпуна осутност сечњака и т. д.,

6. *Аномалије уха* које беху изражене или у неправилном облику, или у неправилном срашћењу уха за образ;

7. *Урођени недостаци* у појединим деловима тела: осуство руке, ноге, прста и т. д., и најзад

8. *Укоченост појединих делова тела*.

Неоспорна је ствар, да се индивидуа која притежава ма и једну од побројаних аномалија не може сматрати као потпуно нормално биће. Међу тим, број аномалија код наших проститутки куд и камо је већи, управ страховит. Тако, од њих 139 код којих су констатовани дегенерисани знаци, било их је:

15	са	по	. . . . .	1	аномалијом
34	»	»	. . . . .	2	аномалије
35	са	по	. . . . .	3	аномалије
30	»	»	. . . . .	4	»
14	»	»	. . . . .	5	аномалија
6	»	»	. . . . .	6	»
5	»	»	. . . . .	7	»
1	»	»	. . . . .	8	»

Док је овако код проститутки, дотле код жена са већим образовањем ми нисмо нашли више од 20%, а код сеоских радница само 14% аномалија.

Овако знатна разлика у броју аномалија између проститутки и часног женскиња не може се никако приписати случају, већ неким сасвим другим узроцима — узроцима који су били у стању да омету правилан развитак организма. Те пак узроке ваља, по нашем мишљењу, тражити у *наследним особинама и болестима предака, односно њиховом утицају на потомке*.

Реч је дакле:

О утицају наслеђа

Оно, што нам је одмах и нарочито пало у очи приликом прибирања података о прецима наших проститутки, био је велики број алкохоличара међу њима.

Наследна наклоност ка јаким пићима позната је још из најстаријих времена, па је чак и Аристотело помиње, тврдећи: да пијана мати порађа обично дете пићу наклоњено, док Плуторх опет вели: „*Пијанци рађју пијанце*.“

Многи новији научњаци, а међу њима нарочито ови: Магнус Хус, Морел, Моте, Легран ди Сол, Магнан, итд. утврдили су непобитним доказима велики утицај алкохола на пренос наследних особина.

Славни лекар за душевне болести Морел, с којим се Француска пуноправно поноси, тврди: да алкохол утиче на ослабење разума, умањење кожно осетљивости и смањење физичке снаге код пијанаца и њихових потомака.

— *Деца алкохоличара вели Морел, подложна су конвулзији, хистерији, епилепсији, тупавости, слабости у опште, као и свим могућим пороцима*.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

А Легран ди Сол изражава се опет овако о алкохолу:

— *Пијанство производи привремену поремећеност нервног система, а деца зачета у напитом стању у себини су случајева епилептичари, идијоти и лудаца.*

До оваквих истих резултата дошао је и Магнан у своме делу „О алкохолизму“ (Париз 1874 год.), па и Д-р Ленц који доказује да постоје две врсте алкохолног наслеђења: наслеђе личности и наслеђе преображаја. Ово последње појављује се код потомака у ослабљењу физичког организма, даље: у нервним болестима, превеликој раздражености, халуцинацијама, хистерији, па, најзад, и душевном оболењу.

Студирајући болеснике у азилу Св. Ане, Магнан је нашао да су од 83 епилептичара њих 60 били потомци предака алкохоличара.

Што се тиче наслеђа сличности оно, по тврђењу Д-р Ленца, делује поглавито на интелектуалну страну потомака, спречавајући правилно развиће мозганог ткива. Последнице овога огледају се, као што смо већ видели, у аномалијама лубање.

Легран у своме делу „О лудили код дегенерисаних“ (Париз 1886), а поводом говора о алкохолу предака и његовом утицају на потомке, вели ово:

— *Алкохол предака један је од најмоћнијих фактора дегенерације, и обратно.*

— *Све дегенерисане личности одате су пороку пијанства, из чега опет излази:*

— **Потомци алкохоличара дегенерисани су.**

Славни московски професор Мирхјевски као председник првог конгреса руских лекара за душевне болести држаног у Москви год. 1885, изразио се о алкохолу и његовом штетном утицају овим речима:

— *Претерана употреба алкохола утиче страховито на развитак нервних и душевних болести. Број душевно оболелих, чијим је болестима непосредни узрок био алкохол, варира између 7—42% у нашим болницама.*

И ако је у Америци хронични алкохолизам познат тек од пре неколико година, ипак у њој постоји велики број азила, искључиво за алкохоличаре. Из региста једног од ових азила, објављује Д-р Минор (из Москве) ово:

— Године 1878 примљено је у азил 42 алкохоличара, од којих њих 3 беху наследили алкохолизам очев, 3 и очев и мајчин, 2 само мајчин, 13 дедин и 7 бабин.

Овом приликом констатовао је Д-р Минор још и то, да се наследни алкохолизам провлачи кроз 5 генерација.

Од осталих славних научара који су се бавили овим питањем, помињемо још Д-р Ковбемала по коме алкохол предака утиче и на тело и на дух потомака.

Изложени резултати довољни су, мислимо, да утврде већ поменути факт: да алкохолизам предака има огромног утицаја на потомке у погледу наслеђа физичких и моралних особина.

У потврду свега овога навешћемо овде још и један леп пример који нам пружа фамилија Јукес, и за који имамо да захвалимо већ поменутом Д-р Минору.

Оснивалац ове фамилије Ада Јукес, рођена 1740 године, крадјивица по навици, скитница и пијаница, оставила је за собом једно потомство од 834 личности.

Према тачним подацима, који су прикупљени за 709 Адиних потомака, налазило се међу њима: проститутки 181, просјакња 142 нежењених и неуданих 106, злочинаца 76 од којих су њих 7 били убице, и убогих по азилима 64.

Све ове индивидуе-а беху, у већој или мањој мери, одате пороку пијанства.

Број година које су поједине од њих провеле по затворима или казаматима износи 116, а број година за време којих је ова фамилија издржавана о државном трошку 734.

У 5-ој генерацији готово све жене биле су проститутке а људи злочинци.

У 6 генерацији беше свега 7 потомака од којих њих 6 беху у азилима за убоге.

Целокупна штета, коју је ова „чувена“ фамилија причинила држави и приватнима својим злочинима, лежањем по затворима и азилима, износи 5,000.000 марака.

Што се тиче наших проститутки, ми смо међу нама нашли њих 124 чији су родитељи били пијанци. Од овог броја њих

50 имале су и оца и мајку алкохоличаре, њих 69 само оца, и њих 5 само мајку.

Према овоме, од истих 150 проститутки њих 82.66% беху кћери родитеља алкохоличара, док код сеоских раденица овај број не износи више од 16%.

Испитујући наклоност ка пићу код наших проститутки, нашли смо: да се њих 95 одаваху, и то врло радо, свима алкохолним пићима, њих 44 пиле су, па се и опијале, према приликама, а само њих 6 не беху ни у колико наклонене алкохолу.

Поред алкохоличара, међу прецима посматраних проститутки налазили су се: јектичавих 44%, сифилистичних 40%, епилептичара 60%, душевно оболелих 30% и, најзад, 10% оболелих од апоплексије.

Овим бројевима не треба великог коментара. Довољно је само довести их у везу са оним што смо до сада казали о проституткама, па одмах увидети: да болесно наслеђе није поштедело од свог штетног утицаја ни физичку ни духовну страну потомака.

Д. Ђ. Алимпих

(Наставиће се)

КРИМИНАЛИТЕТ МЛАДЕЖИ И АЛКОХОЛИЗАМ

У извештају француске администрације криминалне правде за год. 1895. вели се да је заустављен страховити напредак криминалности младежи која је расла двадесет година, и да је се та криминалност много умањила, нарочито крађа. И доиста претходне, 1894 год. констатовано је крађа почињених од 4202 малолетника од 16 година и 10293 малолетника од 16—21 год. А 1895 год. рачунало се само 3778 малолетника од 16 год. и 9589 малолетника од 16—21 год. ухваћених у крађи. Да ли је се одржало то заустављање које је означио министар правде? Да ли нема више места бојати се напретка криминалности малолетних? То ћу питање испитати овде у неколико речи са четири последње криминалне статистике од 1895, 1896, 1897, и 1898, испитујући их по најтежим кривцима које су малолетници учинили — крађа, злоупотреба поверења, и намерни удари.

Од год. 1896 порастао је број малолетника ухваћених у крађи; било је 4202 од 16 год. и 9777 малолетника од 16 до 21 године.

Год. 1897 било их је 3970 од 16 год. и 10052 малолетника од 16—21 год.

Год. 1898 било је 3737 малолетника од 16 год. и 10098 од 16—21 год.

Ако испитамо сад број младих варалица и оних који су злоупотребили поверење, видећемо да тај број остаје скоро стаалан за малолетнике од 16 год. али расте сваке године веома осетно за малолетнике од 16—21 год. као што се види из ове таблице:

Малолетници који су злоупотребили поверење.

	од 16 год.	од 16—21 год.
Године 1895.	70	476.
» 1896.	60	482.
» 1897.	81	536.
» 1898.	50	549.

Одакле долази то да број младих преступника од 16—21 год. расте сваке године, док број малолетника од 16 год. не расте, а шта више и смањује се? Треба ли мислити да је моралност деце била боља од 1895 до 1898 да је она напредовала до шеснајесте године и од тог доба да је опадала? Ево узрока те разлике: Судије се показују све милостивији за малолетнике од 16 год.; они знају да су деца често жртва рђавог васпитања које она добијају у својој породици, која не може или неће да се брине о њима; да судбина те несретне деце заслужује сажаљење и сву благост правде. Кад се малолетници од 16 год. ухваћени у преступу, доведу пред судију, он брижљиво испитује положај и моралност родитеља. Ако родитељи дају гаранције, деца им се враћају, ако је не дају деца се поверавају јавним заводима и друштвима за помоћ. Тек у крајњем случају један малолетник од 16 год. доводи се у дом

за поправку. У Паризу од 1893. подигнуто је привремено прибежиште за децу где судија шиље малолетнике на посматрање. За то време испитује се поверљиво о родитељима дечијим, о средини у којој је живело, посматра се његов карактер. Пошто се сврши посматрање и испитивање онда се све изнесе пред чланове централне комисије за надзор сирочади у Паризу. Према наведеном деца се или дефинитивно узимају у морално напуштене, или у дом за децу, или се враћају њиховим родитељима или се стављају на расположење судији. На пример 1898 год. од 233 малолетника од 16 година који су послани у привремено прибежиште 66 су дефинитивно узети у морално напуштене, 44 у дом за децу 72 враћени су њиховим родитељима а само 37 стављени на расположење судији.

По томе се не може извући никакав користан закључак из статистике министарства правде о криминалности малолетника од 16 година; та криминалност може и напредовати и ако је број тих младих преступника стационаран или се смањује. Али криминална статистика постаје врло поучна кад се испитује број преступника у добу од 16 до 21 године јер се према њима не примењују те исте мере попустљивости. Из наведене таблице видело се да број тих младих преступника сваке године расте. У свом последњем извештају министар правде указује на мало опадање криминалности од 1894 али он заборавља да примети да то мало опадање постоји за одрасле али да не постоји за малолетнике.

Нарочито у преступима насиља, намерних удараца и рана криминалност малолетника је порасла; она је се удвојила за последњих двадесет година. У ствари број младих преступника у ударима био је 1880 год. 232 малолетника од 16 година и 3679 малолетника од 16 до 21 године.

1895 год. дигао је се тај број на 430 малолетника од 16 година и на 5944 малолетника од 16 до 21 године.

1896 год. на 448 малолетника од 16 год. и на 6479 малолетника од 16 до 21 год.

1897 год. рачунало се 439 малолетника од 16 год. и 6611 малолетника од 16—21 год.

1898 било је осетно смањивање броја младих преступника ударима; било је 388 малолетника од 16 година и 5990 малолетника од 16 до 21 године.

Дакле број малолетника од 16 до 21 године доведених 1880 пред корекционални суд под оптужбом удара био је 3679 ако се тај број упореди с бројем од 1898 који је 5990 види се да је број младих преступника порастао за 2311.

То растење криминалности малолетника за најозбиљније преступе против општега права у толико је карактеристичније што је се криминалност одраслих осетно смањила од 1894.

У једном броју *Архива криминалне антропологије* (од 1901 год.). Гарније, лекар полицијске префектуре, изучавајући етиологију убиства, констатује да у Паризу криминалност малолетника непрестано страшно расте у *крвним преступима*. У полицијској статистици шеф сигурности износи листу ухапшених индивидуа у Паризу за убиство или за покушај убиства од 1888 до 1900 г., износи да је криминалност малолетника шест пута чешћа од криминалности одраслих и да је се попела од 20, броја године 1888, на 140, броја године 1900, дакле седам пута више него прве. Како је онда могао министар правде у свом извештају од 1897 писати: „Криминалне истраге против малолетника од 21 год. опадају одавно. Срећни смо што можемо додати да од неколико година број индивидуа од 16 до 21 год. оптужених за убиство, оцеубиство, тровање, јако се смањило; било је 1893 оптужених 91; 1894—81, 1895—66, 1896—61, 1897—59“.

Из тог извештаја излази доста утешно констатовање које је у противречности са свим оним што су писали о растењу криминалности малолетника Тард, Фује, Жоли, Ежен Ростан, Гило, Гарније и ја. На жалост не може се извући ни један повољан закључак из тог факта што је број младих преступника, доведених пред суд, смањено се, јер судије све више имају обичај да корекционалну кривицу и да младог преступника, који је учинио покушај убиства, шиљу пред корекционални суд под изговором рана и намерних удара. Сваки дан у Паризу корекционални суд суди за ударе и ране младим и девојкама који су хтели да убију, који су пуцали из револвера. Отуда

како се може обележити као смањивање за 7 младих оптужених за убиство 1897, кад се у исто доба констатује прираштај од 667 младих који су задали намерне ударе и ране? У том истом извештају од 1897 год. министар правде вели „Са гледишта опште моралности, осцилација статистике преступа још су значајније него осцилације велике криминалности. Кад број кривица опада, та поправка, можда више привидна него стварна, може се приписати прогресу корекционализације; али никоје слично разјашњење не може се применити на бројно опадање преступних факата“. — Министар и даље хвали се смањивањем корекционалних послова (што је истинз за одрасле) али он заборавља да примети да то опадање не постоји за малолетнике, да криминалност малолетника на против непрестано расте у озбиљним преступима као што су крађа, злоупотреба поверења, намерни удари и ране.

(Наставиће се)

ПОУЧНО ЗАБАВНИ ДЕО

НЕЗНАНИ ЈУНАК

(Свршетак)

Тога дана као и следећег, оба су брода пловила напоредо; море беше лепо, само мало бурно; земља се није више видела; Пјер Матије једнако лупаше главу шта то могаху чинити с њим. на једном и другом броду беше општа заповест за рат; пробаху се пушке; вежбаше се пиштољима; општраху се сабље; дељаше се муниције; али у сред свега тога, њега не заборављаху; оброчи су правилно давани; с времена на време понудили би га и ракијом, и један *мали*, спутивши, с висине велике катарке, једек који га у мало не умлати, би жестоко ишибан и стављен у гвожђе. Трећега дана видеће се обала, и поново се приближише земљи; око четири часа после подне, Пјер Матија познаде у магли Уесан. Мало после, командант изиђе на кров и дође пред нашег човека, праћен једним од својих морнара који говораше бретонски и који имаше узајамно превести следећи испит:

— Ти си стари морски курјак, је ли? Ти познајеш целу обалу, пролазе, спрудове, сваки канал где брод може проћи?

— И познајем и не познајем; то зависи од места.

— Ти си јадник, без сумње наш заробљеник у осталом; шта претпостављаш? Бити обешен о крижак, висок и кратак, или нас одвести у Брест још овог вечера? Ако нас проведеш у пристаниште здраве и спасене, бићеш одмах пуштен у слободу чим додирнемо копно, и добићеш сто талира. Бирај.

— Хм. Хм! Одвести вас у Брест није лак посао; више водем то него бити обешен. Али има, одавде, у мору опасна шмунка; не рачунајући брзаке који вас гоне с пута, то је благослов! Истина је да сам ја само унутра одрастао, и да сам Улазом крманио читавих двадесет година. Ја сам у стању водити двадесет бродова као ваш, чак по ноћи. Све једно, сто талира, то није много.

— Даће ти се двеста. Ти ћеш узети крму на корвети; Фрегата ће следовати.

Биће за двеста талира; плаћених унапред на пример, могли бисте ме некада заборавити, кад се посао сврши. Треба ми такође одузети ово ђуле које имам на ноzi; то ми смета те се не могу кретати; немогуће управљати вукући ово.

— Разуме се.

Пјер Матије би онда „откован“, затим одведен на платформу крме, па му дадоше у платненој кеси уговорену суму; он преброји новац два или три пута да се увери добро да што не недостаје, завеза брижљиво џакуљицу, па је мету у појас који више пута препаса са свима знацима задовољства. Потом се снажно прихвати крме, и на опште пренеражење, отпоче маневром, звонким гласом, енглески командовати, не без осмеха због претварања што је команданта приморао да им се разговор преводи.

У том тренутку, окренувши се натраг, он виде позади себе где, пуњећи своје пиштоље, два војника дођоше те му се наместише један с леве, други с десне стране, с прстима на обарачима. Беше то говор нем али изразит, и ако је он мислио насукати брод спасавајући се с новцем пливањем, известише га да на то не рачуна.

Ускоро се скрену од Уесана и упути страшним пролазом по имену Фромвер, који раздваја острво од суседног острвља, и где је матица тако брза да се мисле да се види где кроз море теку таласи бујице. Овде онде јаве се корубе уништених лађа, виде се катарке изишле из воде. С ретком вештином, Пјер Матије управљаше корветом, иза које иђаше фрегата што је могуће ближе њој. Небо се беше наоблацило, и ускоро настане ноћ, али се никаква ватра не запали ни на једном ни на другом броду. Ускоро се појави острво Молена па Пјер-Верт, која заплускиваху земноплави таласи, са пљаском поквашене тканине. Све је ишло на добро, и командант, нагнувши се ка своме помоћнику, овоме рече:

„Ја почињем веровати да ће брестонски арсенал ноћас отићи у ваздух.“

После Пјер-Верт дођоше Пјер-Ноар; изглед мора постајаше све страшнији. То не беху сада ни велики таласи с пучине. ни надувени таласи Фрамвера, ни пена мало час позеленила, то беху чаршави од зејтина, облажући море својом чудноватом непокретљивошћу, или, бучне вртање, у којима је вода клоктала пропадајући; стење гребени и амбиси.

„Сва једрила ван!“ викну наједаред Пјер Матије.

И у исто време он отпоче, ниским гласом, разговор са самим собом, прекидајући се, не престајући издавати заповести послузи:

„Сва једрила ван! — Пјере Матије! тренутак је приспео... — Ваља убрзати ход, децо! — (... нисмо даме од Псеће Главе... — Без чега ће нас осека вјити у месту и однети нас натраг! — ... (то је добар гребен, сече као бријач...) Ррђав пролаз, видите ли! (Богородице дево, помилуј нас...) Одважно моли! (... Господ је с тобом. Благословена међу женама...) Још то једро (... Благословен плод утробе твоје, Исус...) Баш се ветар диже! (... Света Маријо, мати Божја...) У добри час! (... Заузми се за нас грешнике... Добра лађа лети као гавран! (... Сада и у часу смрти наше...)“

Тада наступи удар, затим нешто као цепање и лом.

„Сад поцркајте сви! — заурла Пјер Матије; — Амин!“

У истом тренутку обадва се пиштоља наслонише на његове следе очи и опалише. Он паде поражен, убијен, крв га обли, док се ужасна писка подизаше и проламаше на разваљеном броду који се изврташе.

И ако је те вечери небо имало звезде, ево шта су дршћуће звезде могле видети: велику фрегату, бачену такође у највећу брзину, где се, у пркос својих очајних напора, стропоштава на корвету, у пола прогутану, да згњечи што је још остало, и, изгубивши и сама дно, следејући је у зијаву чељуст океана.

После месец дана, рибари с наше обале нађоше, између остатака и лешина Енглеза које море избациваше, тело незнаног јунака, који познаше и вратише његовима; од неколико преживелих из окршаја који се беху спасли на бродним одломцима, дознало се шта се десило.

Појас је још обухватао малу цакуљицу с талирима, који се нису хтели пријавити власти.

Пјер Матије би сахрањен у обичноме гробљу, и, после неколико година, његова лубања би по обичају, извађена и стављена, са обадва зрна која у њу беху упала, у дрвену кутијцу где и сада почива.

(Превод с француског) Paul Gruyer.

ДИЛИЖАНЦ ИЗ БОКЕРА

ПРИПОВЕТКА

Алфонса Додеа

То је било на дан када сам змо дошао. Узео сам дилижанц из Бокера, стара велика кола која немају да чине богзна колики пут и која се дуго задржавају на друму само да би у вече, враћајући се, изгледала као да из далека долазе. Било нас је пет на империјалу, не рачунајући кондуктера.

Прво, један чувар из Камарге, дежмекаст човечуљак, рутав, ударајући на животињу, са крупним очима пуним крви и сребрним минђушама у ушима; затим, два Бокерца, један пекар, и његов зет, обоје врло црвени, обоје сипљиви, али величанствени профили, две римске медаље са сликом Вителија. Најзад, напред, близу кондуктера, један човек... не! једна качкета, једна огромна качкета од зечје коже, која није богзна шта говорила и гледала је пут тужним изразом.

Сви ти људи познавали су се међу собом и гласно су говорили о својим стварима, врло слободно. Камаржанин је причао да долази из Нима, где га је био позвао истражни судија због неког удара вилама задатог једном овчару. Жива је крв у Камарги... А у Бокеру! Наша два Бокерца хтели су се покровити због Богородице. Изгледа да је пекар био из једне парохције која се одавно посветила Богородици, оној коју Провансалци називају *добра мајка* и која носи малога Исуса у наручју; зет, на против, певао је за певницом једне сасвим нове цркве која се била посветила Чистом Зачећу, оној лепој насмејаној слици која се представља са рукама отпуштеним и пуним зракова. Отуда је дошла свађа. Требало је видети како се ова два католика називају, и себе и своје богородице:

— Красна је твоја пречиста!

— Иди до врага са твојом добром мајком!

— Проводили се та твоја добро, у Палестини!

— А твоја, ух! ругоба! Ко зна шта није радила... Запитај Светога Јосифа.

Да човек помисли да је у Напуљском пристаништу, требао је само да види како им ножеви севају, и, вере ми, ја држим да би се тај богословски диспут тако и свршио да се кондуктер није умешао.

— Оставите нас једном на миру са вашим богородицама, рече он смејући се Бокерцима; све су то женске приче, људи у то не треба да се мешају.

Рекав то, он швићну бичем са једним скептичним изразом који стави цео свет на његову страну.

Препирка се била свршила; али пекар, подбоден, имао је потребу да утроши остатак свога расположења, и, окренув се ка несрећној качкети, љутљивој и тужној у свјме углу, рече јој обешечајним изразом:

— А твоја жена, је ли, оштрачу?... За коју је она парохију?

Мора да је у тој реченици било нечега врло смешнога, јер цео империјал прсну у крупан смеј... Оштрач се није смејао. Изгледао је као да не разуме. Видевши то, пекар се окрете мени и рече:

— Ви не познајете његову жену, господине? Ђаво парохџанка, вере ми! Нема јој равне у целој Бокеру.

Смеј се удвоји. Оштрач се није мицао; он само лагано, не дижући главе рече:

— Ђути, пекару.

Али ђаволу пекару се није ђутало, и он понова отпоче:

— Гле! Пријатељ нема да се жали што има такву жену... Са њоме му бар није дуго време... Помислите! та лепотица пушта да је отму сваких шест месеца, и када се врати има увек нешто да исприча... Свеједно, али чудан је то брак... Замислите, господине, да тек што су се венчали, после годину дана, а жена: паф! па у Шпанију са једним трговцем чоколаде.

Муж је остао сам да плаче и да пије... Био је као луд. После неког времена, лепојка се вратила кући, обучена као Шпањолка, са малим добошем са прапојцима. Ми јој сви рекосмо:

— Сакри се; убиће те.

Ах! није него још нешто; убити је... Они су мирно опет почели живети, и она га је научила да удара у баскијски добос.

И опет се осу грохотан смеј. У своје куту, не дижући главе, оштрач је непрестано мрмљао:

— Ћути, пекару.

Пекар и не обрати пажњу и настави:

— Ви можда мислите, господине, да је после свога повратка из Шпаније, лепотица остала на миру... Ах! никако!... Њен муж је тако лепо схватио ствар! То јој дало вољу да наново отпочне... После Шпањолца, то је био један официр, па један лађар са Роне, па један музикант, па један... Шта ја знам?... Што је најлепше, то је што је свакога пута била иста комедија. Жена одлази, муж плаче: она се враћа, он се теши. И увек му је отимају, и увек је он узима натраг... Зар нема стрпљења тај муж! Ваља рећи да је она жестоко лепа, женица оштрачева, право кардиналско парче: живахна, љупка, округласта; па бела кожа, а очи орашчићеве боје које гледе човека смејући се... Веру ми! Парижанину, ако ударите на Бокер...

— Ох! Ћути, пекару, молим те... учини још једном јадни оштрач са изразом раздерана гласа.

У тај мах дилижанца се заустави. Ми смо били на англорском салашу. Два Бокерца ту се сиђоше, и уверавам вас да их ја нисам задржавао... Лупец пекар! Био је у дворишту куће, када се његов смеј још чуо.

Када су ти људи отишли, империјал је изгледао празан.

Камаржанин је био сишао у Арлу; кондуктер је поред кола корачао по друму... Ми смо сами били горе, оштрач и ја, сваки у своје куту, не говорећи. Било је топло; кожа од арњева се била упалила. У тренуцима осећао сам како ми се очи склапају и како ми глава постаје тешка; али, немогућно спавати. Непрестано ми је било у ушима оно: „Ћути пекару, молим те,“ тако тужно и тако благо... Ни он, јадни човек! није спавао. Позади видео сам његова широка плећа како се тресу, и његова рука — дуга, подбула и глупа рука, — дрхтала је на седишту као старачка рука. Он је плакао...

— Ево нас код вас, Парижанину! повика од једном кондуктер; и врхом бича показа мој зелени брежуљак са млином који се посадио на њему као какав велики лептир.

Пожурио сам се да сиђем... Пролазећи поред оштрача, ја сам покушао да га погледам под качкетом; хтео сам да га видим пре но што прођем. Као да је разумео моју мисао, несрећник подиже нагло главу, и усадивши свој поглед у мој поглед, рече ми муклим гласом:

— Гледајте ме добро, пријатељу, и ако једнога дана чујете да се десила несрећа у Бокеру, моћи ћете рећи да познајете онога који је то учинио.

Лице му је било угашено и тужно, очи су му биле мртве. Било је суза у тим очима, али у гласу је било мржње. Мржња, то је гњев слабих људи... Када бих ја био оштрачева жена, добро бих се чувао.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Један општински писар пита:

„Законом о општинама и правилима о полагању испита општинских деловођа, предвиђено је, да се од кандидата тражи као услов и то, да је провео у служби општинског писара три године.

Чиме ће се утврдити: да је неко провео три године у општинској служби, нарочито у случајевима прекида службовања и случајевима, кад се служило у разним општинама?“

На ово питање одговарамо:

Сваки онај кандидат, који се пријави за полагање испита, мора сам да прибави уверење од дотичних општина, при којима је служио, о времену проведеном у служби, јер му се без овога може оспорити право полагања испита.

Ово је тако разумљиво само собом, да није требало ни питати.

* * *

Један, опет, општински писар пита:

а, „шта ће да ради општински суд са оним сведоцима, који не ће да се закупу по иступним делима, пошто у III части кривичног закона није ништа предвиђено о томе, и да ли важи њихова сведоцба кад су незаконити.“

Може ли општински суд нагнати ове на заклетву на начин, предвиђен § 100 кр. суд. поступка?;

б, при извршењу пресуда по грађанским споровима, треба ли изузети одписа кућу са плацем и пет дана земље, кад је дужник жена, а њен муж, као земљеделац, нема нигде ништа од имања, кад § 471 грађ. суд. поступка ништа не говори о женама као дужницима?; и,

в, један срески начелник, по жалби осуђеног лица, решењем својим задржао је од извршења пресуду општинског суда, по којој је спор био испод 20 динара, и наредио ново извиђање и суђење, наводећи, да му то право даје чл. 142 и 145 закона о општинама.

Је ли ова радња среског начелника законита?; и, ако би се узело да јесте, онда има

ли право да задржава и пресуде изнад 20 динара, докле не постану извршене?“

На ова питања одговарамо:

а, Наређења § 100 кр. суд. поступка односе се на извиђај злочинних и преступних дела, а не и на иступна.

За III част. кр. законика важи полицијска уредба.

Она у своје § 35 ставља у дужност сведоцима, да власти кажу истину и оно, на шта се могу заклету; али ако ово не ће да учине, она не прописује начин, како ће се на заклетву нагнати.

Како, међутим, сведоцба сведока не вреди, ако није утврђена заклетвом, бар у оним случајевима, кад је осумњичена извесним околностима, онда је заклетва неопходно потребна.

Према томе, мора се наћи начин, да се сведоци нагнају на заклетву.

Под разложном претпоставком, да сведок не ће да се закуне због тога, што није казао истину, треба у свима овим случајевима узети, да је лажном сведоцбом ишао на то, да обмане власт и предузети истрагу за дело из § 359 т. 1. кр. законика.

Ако сведок до изрицања пресуде, па и после овога, до извршења, положи заклетву, онда је дао доказа, да није имао намере да власт обмане, те се пресуда не ће ни изрицати или извршивати, а ако то не учини, онда је потврдио постојање дела и издржати казну, у ком случају његова сведоцба за дело, по коме је ову дао, нема вредности.

Ово је признајемо, једна незгодна мера, али опит од онах, које ће сузбити и лажно сведочење и тврдоглавство појединаца;

б, Полазећи одатле, да је законодавац хтео да заштити кућу сељачку од продаје имања за приватне дугове, а не само поједине личности у овој, треба оставити и жени земљеделчевој пет дана земље и кућу са плацем, по § 471 гр. суд. пост. кад муж њен нема ништа од имања, те је цела породица упућена да живи на имању, које је жена као мираз донела.

Овим и сличним питањима бави се и чланак у идућем броју под насловом: „Из примене

§ 471 грађ. судског поступка,“ на зато треба и њега прочитати.

Из њега ће се јасније видети: како у опште треба схватити наређења поменутог законског одређе, у колико она специјално додирује питање: ко се има сматрати са земљоделца?; и,

в, По чл. 142 и 145 закона о општинама, државна власт има право надзора над општинама, па отуда и дужност, да ове упућује на правилну примену закона, који постоје.

По чл. 152 поменутог закона, она има чак и то право, да одлуке: збора, одбора и општинског суда, задржи од извршења, ако би ове биле противне законима или вређале права и интересе појединаца.

Али сва ова поменута наређења говоре само о оном надзору, који превазилази самоуправни делокруг општина, а међутим, не задире у чисто судску власт ових, за коју постоје друге надлежне власти, по другом ставу чл. 143 поменутог закона.

Према томе, начелник је срески погрешно, ако је задржао од извршења пресуду по чисто грађанском спору пошто ова не подлежи ничијој оцени кад је вредност испод 15 динара, јер то није његово право, нити, пак, он може задржати пресуду ове врсте кад је изнад 20 динара.

* * *

Један општински писар пита:

а, „Морају ли плаћати свештенику какву награду кметови и одборници, кад их овај закљиче приликом увођења у дужност, пошто законом о уређењу свештеничког стања није предвиђена никаква такса?; и;

б, Сме ли свештеник држати у своје дому оне женске, које су одбегле од својих мужева или су их ови отерали, кад он зна да су распутнице, и дужан је чак ова лица мирити?“

Зар у овим случајевима не ће пасти сумња на дотичног свештеника, да он сам наговара ове женске на развод брака и ружно утицати на морал?“

На ова питања одговарамо:

а, По чл. 106 закона о општинама, председник општинског суда, кметови, одборници,

деловођа и благајник општинског суда, полажу заклетву на своје звање пред свештеником.

Законом о уређењу свештеничког стања, истина није одређена такса, коју би свештеник имао наплатити за ово чинодејство, али овај посао није извршен ни у оне послове, које свештеник по чл. 5 поменутог закона има бесплатно да врши.

Према томе, часници општински, који се закључу, сами треба да награде овај труд свештеника скромном наградом, којом он опет треба да је задовољан, иначе треба ово исплатити из канцеларијских трошкова, као акт, који се обавља за рачун општине; и.

6. По члану 202 закона о црквеним властима источно-православне цркве у Краљевини Србији, дужност је свештеника, да завађене супруге мири три пут, у размаку од по осам дана.

Према томе, може се догодити, а готово тако увек и бива, да женска, која је из удаљењег села у парохији, дође свештеничкој кући, и ту остане за све време мирне од 24 дана, како се не би, нарочито зими и по рђавом времену, враћала у своје село и опет долазила свештениковој кући.

Кад год стоји овакав случај, онда у самој томе акту нема ничега неисправног, нити се због тога може да чини какав прекор свештенику.

Шта више, овако је пружена могућност свештенику, да свакога дана, благим саветима, утиче на ону, која је свога мужа напустила, да се овоме врати, изнесе јој значај и задатак брака, у коме није увек онако, како се замишљало, али који треба да је нераздваја.

У овоме се духу има разумети и уредба од 6. фебруара 1857 од ВМ 212, која свештеним и осталим властима ставља у дужност мирне завађених супруга.

Према овоме, боравак ових распуштеница у кући свештеника, не треба криво разумети и силом правити закључке који нису оправдани, јер то уди угледу свештеника а једновремено казује и неисправност самих парохијана.

Наравно, ми ово говоримо под претпоставком, да су свештеници исправни у овоме погледу, а ако би се они заборавили и пружали могућност да се на њих разложно виче, онда су ту старије власти, да их упуте на ред.

Свакако, обудовљени свештеници требали би да избегавају држање ових жена у својим кућама, јер је са садашњим светом тешко изаћи ва крај. То, у осталом, захтева њихов рођени интерес.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ПОТЕРЕ

Непознати лопови, 1. овог м-ца, са пијаци у В. Градишту, украли су Кузману Јанковићу, тежаку из Кумана 1 кола нова, офарбана црном фарбом, и једну кобицу, дваке доратасте, матору 4 године, са прибором колским. Моле се све полициске власти, да живо потраже покрађу и крадљивце, и у случају проналаска, спроведу

сп. начелству у Вел. Градиште, с позивом на Бр. 14.380. или Упр. гр. Београда Бр. 32.448.

Ноћу између 1. и 2. ов. м-ца извршена је крађа ствари у вредности 150 динара, Миливоју Продановићу, ова. берберском калфи, код Живе Бајшанског; украђено му је и то: један пар црног салонског одела, ручни куфер, једна бела кошуља, три пара манжетна, један пар гаћа, једна дуванска кутија. По овој крађи решењем кварта теразиског, стављен је под кривичну истрагу и притвор Радисав Радисављевић, шегрт радње, али је у истом делу као главни саучесник брат његов Милоје Радисављевић бив. келнер, коме се сада незна где је. Милоје је из Обреновца, има му 21 година, лика смеђег, зову га Милоје «Бокал.» Моле се све полициске власти, да Милоја живо потраже, и нађеног спроведу Управи гр. Београда с позивом на Бр. 32.429.

Ноћу 26 Октобра, непознати лопов увукао се у стан Марије Школић, приват. ова. у улици Зетској бр. 4 и украо јој је следеће ствари: сребрн сат емалиран, карирано ипаран, на оба капка. Један је заклопац мало изгребан. Један златан «жужу» у облику броша, око кога су наређана ситна зрна бисера. На површини овог броша, израђена је слика, која преставља «Двеће» с наличија је стакло, испод кога је слика. Жужу овај виси о ланцу, са ситнијим стварима; сребрн ценни сахат са два масивна капка, а на један је насликана човечија фигура; два броша, један позлаћен са лажним каменом у облику корњаче. Други је емалиран у облику листа; новчаник од зелене коже, у истом је била новчаница од 10 динара; новчаник од шкољке, који се прелива. Потпуно нов, у њему је било 12 дин. у злату. Све ове ствари вреде 300 динара. Моле се све полициске власти, да за лоповом и покрађом, нареду тражење, и у случају проналаска спроведу их Управи града Београд с позивом на Бр. 32.427.

Лазар Марковић, осуђеник нишког казног завода, побегао је 31. пр. м-ца у 2¼ по подне, са рада нишког лозног расадника, Лазар је стар 23 године, средњег је стаса, у опште црномањаст, чеља обичног, уста умерених, кад иде криви левом ногом од убода, браду брија. Моле се све полициске власти, да Лазара живо потраже и нађеног спроведу Управи нишког казног завода, с позивом на Бр. 2.385, или Управи града Београда Бр. 32.554.

КО ЈЕ ОВО?

У атару општине вел. орашке, близу «Цариградског друма», нађен је 18. октобра тек. год. овај леш непознатог човека у једној кући од шаше.

Увиђајем власти и протоколом секције утврђено је: да је непознато лице ударено по глави с десне стране неким тупим, тешким и тврдим оруђем, услед чега је смрт одмах наступила. Убијено лице има 25—26. год., високог је стаса, добро развијен, главе дугуљасте, лица богињава, очију граорастих, носа пљосната, бркова малих и црних, горње усне посувањене услед једног застарелог ожиљка због чега је и десни брк преломљен у својој средини, уста великих, без

браде. Од одела нађено је на лешу, и то: гуњче са рукавима, испод гуњчета гуњ без рукава од истог сукна, чакшире од црног сукна, првен појас и двоје чарапе: једне вунене и шарене, а друге беле, кончане.

До леша убијеног нађена је торба са овим стварима: једна половна шајкача, једна бела капа — «ћулав», једна ланена кошуља и једне, старе ланене гаће, један дугачак пешкир за увијање око главе и један првен опанак са првеним прахом у истом.

Судећи по оделу, непознати је из источних крајева Србије, а по првеном праху у опанку, он је, свакојако, био радник на каквој цигљани, па је, враћајући се с рада кући, убијен од другова из користољубља.

Да би се утврдила идентичност убијеног, а тиме у многоме олакшало и правилно вођење истраге, начелник среза орашког*) фотографисао је леш и актом од 3. тек. мес. Бр. 17.047 послао нам слику, коју износимо, са молбом: да власти настану, те да се што пре сазна ко је ово лице?

*) Начелник је среза орашког г. Властимир Ст. Максимовић, овим и оваким радом он је доказао, да је исто тако добар истражник, као што је и интеллигентан полицајац. Ми би искрено желели, да се и остали полиц. чиновници, угледају у будуће на г. Максимовића, а нарочито у погледу узимања исцрпног описа, као што је г. Максимовић у овом случају учинио. (Ур.)

Садржај: I. Службени део. — II. Стручни и научни део: 1) О истражнику; 2) Проститутке и крадљивце; 3) Криминалитет младежи и алкохолизам; — III. Поучно забавни део: 1) Незнани јувак; 2) Дилижанс из Бокера. — IV. Поуке и обавештења. — V. Службене објаве: Потере; — Ко је ово.